

داستان های پهلوانان ایرانی

تأليف: محمد قاسم زاده

جلد اول

www.ketab.ir

سرشنا: قاسم‌زاده، محمد، ۱۳۳۴-

موضوع: داستان‌های پهلوانی ایرانی/تألیف محمد قاسم‌زاده.

مشخصات نشر: تهران: نشر هیرمند، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.

شابک: دوره: ۸، شماره: ۸، ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۸-۹۶۴-۹۷۸ ج. ۱: ۶-۹۶۴-۴۰۸-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیه

موضوع: داستان‌های کودکان فارسی-سده ۱۴

موضوع: Persian--20th century: Story

رده‌بندی کنگره: PIR۸۳۵۷

رده بندی دیویی: ۸۶۳/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۱۲۳۳۱

بازاپ و صحافی: هیرمند

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه / چاپ اول: ۱۳۹۸ / قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

آباده سازی: آتلیه ی هیرمند

طراحی گرافیک و بلد: کارگاه نشر هیرمند

شابک عدد: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۸-۶۹۰۶

شابک دور: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۸-۳۰۳

همه ی حقوق برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

پخش هیرمند: پونک، مجتمع تجاری پارس، واحد ۷۲۳

www.hirmandpublication.com

تلفن: ۴۴۴۱۴۰۰۵

شهر کتاب بوستان: پونک، مرکز تجاری بوستان، دور رینگ، مرکز

www.bbookcity.com

تلفن: ۴۴۴۹۸۳۴۵

فهرست

۷	پیش گفتار.....
۹	شیرویه و سیمین عذار.....
۵۱	هرمز.....
۶۳	بهرام و بهمن.....

پیش گفتار

ایران در منطقه‌ای قرار دارد که همواره صحنه‌ی کشاکش بوده و ایرانیان نیز همواره در صف اول این درگیری‌ها قرار داشته‌اند. از این رو ذهن این مردمان پر است از داستان‌های دلاوری و این قصه‌ها ایرانی به زبان دیگر جاری بوده است. جنگ‌ها و دلاوری‌ها خمیرمایه‌ی بسیاری از این داستان‌هاست. در میدان جنگ پهلوان‌ها با کوشش و کشش و خون خود حماسه می‌آفرینند و مردم این سلحشوری‌ها را نقل می‌کردند و به دورترین سرزمین‌ها می‌بردند و رنگ و بوی دلخواه خود را به آن می‌دادند. گاه در میانه‌ی شکست‌ها، قهرمانان آرمانی خود را می‌آفرینند و بدین گونه آرزو و میل باطنی آن‌ها را رنگ داستان به خود می‌گرفت. قهرمانانی آفرید می‌شد که میل مردم به پیروزی بر باطل را تبلور می‌بخشید. در سرتاسر این داستان‌ها رنگ و بوی ایرانی به چشم می‌آید. حتا اگر داستان در مصر و شام جریان داشته باشد. مردم از داستان پهلوانان در خلق این داستان‌ها بهره‌ی فراوان بردند و خیال دور و دراز خود را روی آن به حرکت درآوردند و افسانه‌های پهلوانی را خلق کردند.

پهلوانان در میدان نبرد با تیر و شمشیر و نیزه رویاروی دشمن می‌ایستاد و با تن و جان خود نبرد می‌کنند. در این میانه، جوانمردی آنان استوانه‌ی نبرد است. تا آن‌جا که حتا در نبرد با دیو که نماد بدی است، این جوانمردی را به کنار نمی‌گذارند و آن‌جا که دیو خفته است، بر روی او شمشیر نمی‌کشند و او را بیدار می‌کنند و دست به نبرد می‌زنند تا شائبه‌ای در دلاوری آن‌ها نباشد. این خصلت تنها در میان دلاوران ایرانی به چشم می‌آید و پهلوان دشمن از هر ترفندی سود می‌برد تا پیروز شود، ولی سرانجام این جوانمردی است که پیروز از میدان بیرون می‌آید.

آن‌جا که نبرد پهلوانان پایان می‌پذیرد یا در شب که دو هم‌نبرد دست از ستیز می‌کشند، عیاران وارد میدان کارزار می‌شوند. عیاران مردان یا زنانی هستند که پا به میدان جنگ نمی‌گذارند و پهلوان این‌گونه میدان‌ها نیستند، ولی در سیاهی شب و پنهان از چشم دیگران دست به کارهایی می‌زنند که حیرت و اعجاب همه را برمی‌انگیزند. کار عیاران با ترفند پیش می‌رود و هیچ‌کس در برابر آنان امان ندارد و به همه‌جا رسوخ می‌کنند. از مرد بازاری تا پادشاه، همه با شنیدن نام عیاران بر خود می‌لرزند و سرانجام در برابر آنان تسلیم می‌شوند. عیار خود را به صورت‌های گوناگون درمی‌آورد و در هر گوشه‌ای کار خود را پیش می‌برد. همین شیوه است که باعث می‌شود دشمن او در تمام لحظات و در تمام مکان‌ها سایه‌ی حضور عیار را احساس کند. شهرت عیاران که گاه ظهور اجتماعی داشته‌اند و بارزتر آن نمونه‌ی آن یعقوب لیث صفار بوده و گاه خیال محض است، همواره دست‌مایه‌ی افسانه‌سازان بوده است و مردمان در وجود عیاران آرزوهای برنیامده‌ی خود را می‌دیدند. از این‌رو در کنار پهلوانان، حضور عیاران نیز گرم‌کننده‌ی میدان نبرد و خمیرمایه‌ی خیال‌ورزی بوده است.

در کنار عیاران، گروه دیگری قرار دارد که از آنان به رند و لوطی تعبیر می‌شود. اینان نیز روشی چون عیاران دارند، ولی شیوه و روش عیاران همراه با جوانمردی و مردم‌داری بود و خوی و سلوک رندان به فریب و نیک‌میل دارد. آنان در عرصه‌ی اجتماعی جز به منافع شخصی به چیزی نمی‌اندیشند و برای به دست آوردن آن سلاح ترفند و حقه را برمی‌گزینند. در برابر منافع آنان جان و مال مردم هیچ‌استی ندارد و در این راه گاه در خدمت پادشاه ظالم و عوامل آن نیز درمی‌آیند، ولی در جهان نسانه، این رندان سرانجام ناکام می‌مانند و آن‌که گرفتار رندان شده، به گونه‌ای پیر و پسر ساد از دام‌چاله‌ی آن‌ها رهایی می‌یابد.

افسانه‌های رندان در کلیت خود شباهت بسیاری به افسانه‌های عیاران دارد و از این رو در کنار هم آمده‌اند تا روش کار عیاران و رندان با هم مقایسه شود و خواننده دریابد که چه‌گونه جوانمردی و نیت نیک عیار و فریب و ترفند رند با هم مقابله می‌کند. مجلد پنجم افسانه‌های ایرانی دربردارنده‌ی افسانه‌های پهلوانی، عیاری و رندان است و به این صورت ما با جلوه‌ی دیگری از ذهنیت و خصلت ایرانی روبه‌رو خواهیم شد و تخیل مردان این سرزمین را در لباسی تازه در خواهیم یافت.